

** *		
18:24	17:08	י-ם
18:28	17:28	ת"א
18:24	17:19	חיפה
18:25	17:29	ב"ש

אוצר הנפש

עלון שבועי בענייני תורת הנפש ותיקון המדות משיעורי הרב יצחק גינזבורג שליט"א

אוצר הסיפור

למען ישוב הארץ

רבי אברהם בורנשטיין מסוכטשוב ה'אבני נזר' נסתלק
בי"א באדר א'.

שמעתי מחתנו של מרן אדמו"ר זצ"ל (ה'אבני נזר'),
שפעם אחת בא לפניו סוחר אחד מגדולי הסוחרים של
עצים, והתנצל לפני אדמו"ר זצ"ל: באשר עשה חוזה עם
אחד הסוחרים מדאנציג, שישלח לו עצים ברפסדות על
[נהר] הווייסעל, על יום קבוע שצריכים העצים להיות
בדאנציג. ועתה אין מים על הנהר ווייסעל ומשום זה לא
יהיו העצים בדאנציג ליום המיועד ויוכל הוא להשאר
בלי משען לחם, כי כל הונו והון
של אנשים אחרים הניחו בעצים
הללו שהם על הווייסעל, ואינם
הולכים הלאה מסיבת חוסר
המים.

ודחפו אדמו"ר זצ"ל לחוץ
בשתי ידיו הקדושים, ואמר לו:
ומה אתה רוצה ממני? שגם מים
על פני הווייסעל אתן?! והאיש
הלך במר נפשו. אך בעודנו הי'
בחצר קדשו לא רחוק, רץ אליו
במרוצה אדמו"ר זצוק"ל, ואמר לו: אם יש ביכולתך לתת
על ארץ ישראל ששת אלפים רובל, יהי' העצים במועד
הקבוע בדאנציג!

האיש לא התעצל, ותיכף סילק במזומנים סכום הזה.
והי' אחר כך מים לרוב על פני הווייסעל עד שהי' מלא על
כל גדותיו. וכאשר סיפר לי זאת הרה"ג ר' מאיר זצ"ל,
הי' נראה לו כמו שאיני רוצה להאמין בכזה. וענה לי:
האם לא איתא בגמ' שכל העולם, רוצה לומר כל הטבע
לא נבראו אלא לצוות לזה?

הצדיק נודע בפסקו, כי מצוות יישוב הארץ שייכת בזמן
הזה – ובעיקר כאשר מתפרנסים ממנה. אך מלבד הפסק,
מתבלטים בדבריו ובמעשיו רצון עז והשתוקקות למעלת
ארץ ישראל. גם בסיפור הזה, בולט הדבר מאוד: עד כמה
שלא חיבב את הלהיטות אחרי מופתים, השתתה גישתו
לפתע מתוך חיבת ארץ ישראל, והוא יצא מגדרו ופעל מופת
גלוי למענה.

(נפלאות פ"ד)

אוצר הפרשה

מתנה גנוזה

"וְאַתָּה דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֶךְ אֵת

שִׁבְתֵּי תִשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם
לְדוֹרֵיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם".

מדברי ה"אהבת שלום", שקדושת השבת

היא עיקר גדול בתורתו:

השבת היא מתנה גנוזה, נסתרת, סמויה
מן העין ("אין הברכה שורה אלא בדבר
הסמוי מן העין"), וניתן להרגיש אותה רק
על ידי קריאת שמה.

אך לזה יש צורך בשפלות, ששבת קדש
היא בחינת מלכות דלית לה מגרמה כלום,
וצריך לגמול עמה חסד ולכן אי אפשר
להמשיך את קדושת השבת אלא על ידי
מדת השפלות, ההכרה שאין לו מצד עצמו
כלום, ובזה 'מזדהה' עם השבת הדלה.

לישראל יש שפלות בעצם, "אתם
המעט מכל העמים", שממעטים את
עצמכם", ולכן הם נוחלים את השבת.
אבל "גוי ששבת חייב מיתה", כי אין לו
את מעלת השפלות כישראל ולכן אינו שייך
לשבת.

"ועל ידי השפלות יכול להתחבר עם
חברו". כל בחינה כאן מתקשרת לשניה
(כמו בתורות של רבי נחמן): כדי להמשיך
את השבת צריך שפלות, ועל ידי השפלות
מתחבר עם חברו ומבקש טובתו באמת
(ומתפלל עליו). וזהו "לך והודיעם",
דעת היא התחברות.

צד נוסף של השפלות והענוה הוא "מה
פשפש מה מצאת, כולא סתים כקדמיתא"
– ההכרה של "תכלית הידיעה שלא נדע".
(שבת פרשת תצוה תשפ"ד)

אוצר קצר

האדם מתכנן וה' צוחק

אדם חושב-מתכנן וה' צוחק, "רבות מחשבות בלב איש ועצת הוי' היא תקום", "ישב בשמים ישחק" – ה' יושב ורואה את המעשים ואת המחשבות שלנו, את התכניות שלנו, והוא צוחק עלינו.

חייבים את המן הרשע בשביל מרדכי הצדיק. בשביל שתתגלה היחידה שבנפש, שיתגלה עצם הנשמה של היהודי, שהוא מרדכי הצדיק, צריכים שהיהודים יעמדו במסירות נפש שלמה ומזה יצא נס פורים. המן גרם לנס פורים – הכל בזכות המן, ודרש אשתו, והיועצים שלו, והבנים שלו, שכולם תלויים עכשיו על ה"עץ גבה חמשים אמה", שמגיע עד שער הנון. בלי המן לא מגיעים לשער הנון – מסתפקים ב-מט שערים. רק המן עושה עץ גבוה חמשים אמה, לא מרדכי – המן יודע לעשות זאת ואנחנו לא. אחר כך תולים אותו על אותו עץ שהוא הכין למרדכי.

פורים הוא חג של שמחה ושחוק, "ישב בשמים ישחק". כל אחד צריך להרגיש שה' צוחק עליו בפורים – איך שכל מיני דברים לא צפויים יוצאים ממנו, מהמעשים שלו, מהמחשבות שלו, לא לפי התכנון שלו.

אוצר התבונה

"ורבים מעמי הארץ מתייהדים"

חדש אדר הוא החדש של חג פורים ולקראת סוף המגלה כתוב **"ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם"**. בכלל, חז"ל שואלים "מיהו יהודי?". כתוב "איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו מרדכי" והפסוק מסיים "איש ימיני" – הוא משבט בנימין, אז למה קוראים לו "יהודי"? חז"ל אומרים שמי שכופר בעבודה זרה – "ומרדכי לא יכרע ולא ישתחוה" – הוא יהודי, הוא מודה בה' אחד יחיד ומיוחד וכופר בהיפך. כאשר כתוב "ורבים מעמי הארץ מתייהדים", סימן שגם הם, לפחות בינם לבין עצמם, בתוך לבם, הרגישו את עצמם מתייהדים, כלומר כופרים בעבודה זרה ומוזדים בה', מודים בתורה. לגבי הגיור שלהם כהלכה צריך לחקור, אבל בתוך עצמם הם ודאי הרגישו כך. בספרי הלכה, כשמביאים את הפסוק "ורבים מעמי הארץ

מתייהדים", קוראים להם "גרים גרורים" – לא גרים ממש, שקבלו אותם בית דין של שלשה תלמידי חכמים, דיינים. הם באו מעצמם, "כי נפל פחד היהודים עליהם", והחליטו שהם יהודים, מתייהדים. שם מדמים זאת לערב רב, "וגם ערב רב עלה אתם" ממצרים. בערב רב היה טפה אחרת, הרי כתוב שמשה רבינו קבל אותם. אף על פי שלא כתוב שהוא הלך וגיייר כל אחד ואחד כהלכה – הוא קבל אותם במסה, "וגם ערב רב". לא שהוא חיזר אחריהם – הם התעוררו מעצמם. כמו שכתוב, הם ראו את גדולת ישראל ורצו להצטרף.

אף על פי שהם למועקה לנו, במשך כל הדורות, וכל הצרות שהיו במדבר הן גם בגללן, וגם אחר כך, עד עצם היום הזה קיים הרושם שלהם – בכל אופן, הם התבוללו בתוך עם ישראל, הגיור תופס. היות שמשה רבינו קבל אותם, כתוב שמשה רבינו עצמו חייב להתגלגל בכל דור ודור, חייב להיות "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא", ועיקר התפקיד שלו בכל פעם שהוא מתגלגל הוא לתקן אותם. היינו חושבים שעיקר התפקיד של משה הוא להיות רבי, שהוא הרבי של הדור, אבל כתוב בזהר שעיקר הכורח שיתגלגל בכל דור ודור הוא כדי לתקן מה שהוא עשה, כדי לתקן את הערב-רב.

נותנים עוד דוגמה שלישית בשו"ע לגיור מפוקפק – הגרים שהתגיירו מעצמם, גם כן, בימי דוד ושלמה. כתוב בהלכה שבימי דוד ושלמה, כשראו כולם את גדולת ישראל, הגיור לא היה לשם שמים. לכן לא גיירו – באופן רשמי, הרבנות של אז לא עסקה בגיור. אף על פי כן, כתוב שרבים-רבים באו והתגיירו מעצמם. ודאי נכנסו ונכללו-התבוללו בתוך עם ישראל.

אלה שלש דוגמאות שמובאות יחד. הקו המשותף שלהם שהם "גרים גרורים", ובכל אופן זהו סוג של גיור. הביטוי "גרים גרורים" מזכיר את לשון חז"ל "מצוה גוררת מצוה" וכן "עברה גוררת עברה", נמצא רמוז בכך ש'גר גורר גר' (על דרך "שליח עושה שליח") – הגיור 'מדבק' (לטוב, 'מצוה גוררת מצוה', ולמוטב, "עברה גוררת עברה").

(ב' אדר א' פ"ב)

הביטוי "גרים גרורים" מזכיר את לשון חז"ל "מצוה גוררת מצוה" וכן "עברה גוררת עברה", נמצא רמוז בכך ש'גר גורר גר'